

Ärakiri

PEADIREKTOR

Vaideotsus

Tallinn

28.08.2007 nr 33-P

OÜ Festart vaide Konkurentsiameti peadirektori asetäitja 03.07.2007 otsusele nr 30-L rahuldamata jätmine

1. Haldusmenetlus Konkurentsiametis

OÜ Festart (edaspidi Festart) esitas 15.11.1999 Konkurentsiametile avalduse, milles väitis, et AS TEA Kirjastus (edaspidi TEA) on alustanud laimukampaaniat Festarti vastu, mis on vastuolus avalduse esitamise hetkel kehtinud konkurentsiseaduse (edaspidi 1998.a konkurentsiseadus) §-dega 29 ja 30. Avalduse kohaselt alustas TEA laimukampaaniat Festarti vastu eesmärgiga kirjastus hävitada. Festarti väitel oli TEA andnud ajalehtedesse ebaadekvaatset informatsiooni ja võltsinud fakte, avaldanud survet raamatukauplustele, raamatukogudele, õppeasutustele ja üksikisikutele. Festart esitas avalduses valiku TEA poolt levitatud väidetest, samuti ära kirjad mitmest ajakirjandusväljaandest, mille kohaselt on TEA juhataja Silva Tomingase sõnul Festart kasutanud tema poolt avaldatud sõnaraamatutes ilma TEA loata erinevaid TEA sõnaraamatute koostamisel kasutatud materjale.

Konkurentsiameti peadirektori asetäitja tegi 03.07.2007 otsuse nr 30-L, millega lõpetas Festarti 15.11.1999 taotluse alusel TEA suhtes alustatud haldusmenetluse seoses õiguserikkumise mittetuvastamisega. Otsuse kohaselt kirjeldasid Festarti 15.11.1999 avalduses välja toodud TEA poolt ajakirjanduses esitatud väited TEA-le kuuluvate teoste ilma loata kasutamist ja avaldamist Festarti poolt. Vastavalt Harju Maakohtu 03.04.2007 määrusele selgus Festarti suhtes algatatud kriminaalasjade kohtueelse eeluurimise tulemusena, et Festart on tõepoolest TEA-le kuuluvaid teoseid ilma viimase loata kasutanud ja avaldanud. Sellest tulenevalt leidis Konkurentsiamet, et TEA ei ole Festarti ega tema kauba kohta avaldanud ega esitanud avaldamiseks ebatõeseid andmeid 1998.a KonkS § 29 tähenduses, samuti et TEA poolt ajakirjanduses esitatud andmeid ei saa käsitleda valeteadetena Festarti või tema kauba kohta 1998.a KonkS § 30 mõttes.

2. OÜ Festart 20.07.2007 vaie Konkurentsiameti peadirektori asetäitja 03.07.2007 otsuse peale

Festarti volitatud esindaja Henrik Kirsimäe esitas 20.07.2007 vaide Konkurentsiameti peadirektori asetäitja 03.07.2007 otsuse peale. Vaides leitakse, et Konkurentsiameti kõnealune otsus on õigustühine, kuna selle tegemisel on Konkurentsiamet lähtunud antud

haldusmenetluses mitte asjasse puutuvatest alustest ning tõlgendanud vääralt Harju Maakohtu 03.04.2007 määrust.

Vaide punktides 1.1, 1.2, 1.3 ja 2.1 on Festart esitanud põhjendused, miks tuleb tema arvates Konkurentsiameti otsus kehtetuks tunnistada ja teha antud asjas uus otsus. Vastavalt vaide punktile 1.1 leiab Festart, et Harju Maakohtu 03.04.2007 määrus ei ole seotud Festarti poolt Konkurentsiametile esitatud taotluses asjasse puutuva sõnaraamatuga „Uus Inglise-Eesti majandussõnaraamat“. Vaide punktis 1.2 märgib Festart, et Harju Maakohtu ei ole Festarti süüd tuvastanud ega süüdimõistvat otsust Festarti suhtes teinud. Vaide punktis 1.3 leiab Festart, et Konkurentsiameti otsus on põhiseadusvastane, kuna see on vastuolus süütuse presumptsiooni printsiibiga. Samuti on Festart vaide punkti 2.1 kohaselt seisukohal, et vaidlusalune otsus ei ole tehtud seadusest lähtuva õiguse alusel ja see rikub vorminõuet haldusmenetluse seaduse (HMS) § 50¹ mõttes, sest otsus on põhjendatud valedel alustel ja seega sisuliselt põhjendamata.

3. Konkurentsiameti peadirektori põhjendused ja otsus

Konkurentsiamet ei nõustu vaidega ja leiab, et selles esitatud põhjendused ei anna alust vaidlustatud otsuse kehtetuks tunnistamiseks. Konkurentsiameti peadirektori asetäitja on otsuse nr 30-L tegemisel lähtunud haldusmenetluse seaduses sätestatud haldusmenetluse põhimõtetest, sealhulgas HMS §-s 4 sätestatud kaalutusõiguse põhimõttest ja HMS §-s 6 sätestatud uurimisõigusest ning vaidlustatud otsus on õiguspärane. Alljärgnevalt esitab Konkurentsiameti peadirektor oma põhjendused Festarti 20.07.2007 vaide rahuldamata jätmise kohta.

Vaide punktis 1.1. toob Festart välja, et kriminaalasjas nr 1-04-156 esitatud süüdistuse ja 03.04.2007 Harju Maakohtu määruse järgi menetleti rikkumisi teoste „Inglise-Eesti sõnaraamat“ ver 3.10 ja 3.13 ja „Inglise-Eesti-Inglise sõnaraamat“ 4.0 PRO osas, samas kui Konkurentsiameti poolt haldusmenetluse objektiks oli Festarti hinnangul TEA poolsete väljaütlemiste õigusvastasuse tuvastamine seoses teosega „Uus Inglise-Eesti majandussõnaraamat“.

Konkurentsiamet ei nõustu Festarti väitega, et Konkurentsiameti poolt läbiviidud haldusmenetluse objektiks oli TEA poolsete väljaütlemiste õigusvastasuse tuvastamine üksnes seoses teosega „Uus Inglise-Eesti majandussõnaraamat“. Oma 15.11.1999 avalduses Konkurentsiametile väitis Festart, et TEA on alustanud Festarti vastu pretsedenditult laimukampaaniat, mis seisnes TEA esindaja Silvia Tomingase poolt ajalehtedesse ebaadekvaatse informatsiooni andmises, faktide võltsimises ning raamatukauplustele, raamatukogudele, õppeasutustele ja üksikisikutele surve avaldamises. Festart leidis oma avalduses, et nimetatud teod omavad otsest seost 1998.a KonkS §-dega 29 ja 30 ning palus Konkurentsiametil alustada menetlus seoses konkurentsiseaduse rikkumisega. Festarti avaldusele oli lisatud mitmeid väljavõtteid ajakirjanduses ilmunud artiklitest ja TEA poolt koostatud kirjadest, millest nähtus, et TEA väidetav laimukampaania ei piirdunud üksnes trükis avaldatud teosega „Uus

---

¹ Tõenäoliselt on vaide esitaja pidanud silmas HMS § 56, mis sätestab haldusakti põhjendamise nõude, kuivõrd HMS § 50 reguleerib asja arutamist avalikul istungil.

Inglise-Eesti majandussõnaraamat”, vaid TEA iseloomustas piraatoodanguna ka elektroonilisel kujul avaldatud Festarti sõnaraamatuid. Täpsemalt esitas TEA elektrooniliselt ilmunud Festarti sõnaraamatute suhtes vastavasisuliselt väiteid 05.11.1999 pealkirjaga „Lugupeetud koostööpartner“ tähistatud pöördumises, „Pressiteatena“ pealkirjastatud dokumendis, 09.11.1999 BNS-i uudises, Eesti Päevalehe 09.11.1999 artiklis pealkirjaga „Kirjastus hindab kahju miljonitesse” ja Postimehe 09.11.1999 artiklis pealkirjaga „Kirjastusel lasub kahtlusi piraatluses”. Seega esitas TEA teateid Festarti toodete kohta nii 20.07.2007 vaites nimetatud „Uue Inglise-Eesti majandussõnaraamatu“ kui ka sellega samal aastal ilmunud elektroonilise (CD ROM-il avaldatud) sõnaraamatu osas. Konkurentsiamet käsitles Festarti poolt 15.11.1999 avaldusele lisatud materjale kogumis, kuivõrd TEA poolt levitatud väidete üksnes valikuline arvessevõtmine haldusasja menetlemisel oleks olnud vastuolus HMS §-s 6 sätestatud uurimispõhimõttega. Seetõttu analüüsis Konkurentsiameti läbiviidud haldusmenetluses nii neid TEA väiteid, mis käisid Festarti poolt 1999. aastal trükitud avaldatud teose „Uus Inglise-Eesti majandussõnaraamat” kohta kui ka neid väiteid, mis puudutasid Festarti poolt samal aastal elektroonilisel kujul avaldatud sõnaraamatut.

Harju Maakohtu 03.04.2007 määrusest nähtub, et kriminaalasjas nr 1-04-156 anti Festarti juhatuse ainuliige Sergei Gluhhov kohtu alla muuhulgas selles, et ta andis 1999.a veebruaris välja sõnaraamatu Festart „Inglise-Eesti sõnaraamat” ver 3.10 CD-ROM kandjal. Nimetatud sõnaraamatut nimetatakse Harju Maakohtu 03.04.2007 määruses ilma autori või autoriõiguste valdaja loata reprodutseeritud teoseks. Kuivõrd Konkurentsiamet käsitles kõnealuses haldusmenetluses TEA poolt esitatud väiteid kogumis ja seega ka neid TEA väiteid, mis puudutasid Festarti poolt 1999. aastal avaldatud elektroonilist sõnaraamatut, siis oli Konkurentsiameti poolt Festarti 15.11.1999 avalduse alusel läbiviidud haldusmenetlus seotud kriminaalasjaga nr 1-04-156 ning nimetatud kriminaalasjas Harju Maakohtu poolt 03.04.2007 tehtud määrus oli kõnealuses haldusasjas asjakohane.

Mis puudutab vaites välja toodud asjaolu, et Harju Maakohtu 03.04.2007 määruses ei ole nimetatud ilma autori loata avaldatud teoseks Festarti „Uus Inglise-Eesti majandussõnaraamatut“, siis märgib Konkurentsiamet, et Konkurentsiamet ei ole vaidlustanud otsuses ka vastupidist väitnud. Käesolevas vaideotsuses on eelpool selgitatud, et Konkurentsiamet käsitles Festarti poolt 15.11.1999 avaldusega esitatud materjale haldusasja menetlemisel kogumis ning ei piiranud menetlust vaid ühe Festarti poolt avaldatud teose kohta käivate TEA väidetega. Konkurentsiameti hinnangul oli TEA väidete kompleksne hindamine antud juhul põhjendatud ka tulenevalt Festarti poolt TEA-le etteheidetavate rikkumiste olemusest ja eeldatavatest tagajärgedest ettevõtjale, kelle kohta ebaõiget teavet avaldatakse. Vastavalt 1998.a KonkS § 29 lg-le 1 loeti eksitavaks teabeks ebatõeste andmete avaldamist ja avaldamiseks esitamist või tellimist kas enda või teise samal kaubaturul osaleva ettevõtja või nende kauba kohta, mis võivad ostja tavalise tähelepanelikkuse juures tekitada pakkumisest eksliku mulje. 1998.a KonkS § 30 sätestas aga, et konkurendi või tema kauba halvustamine on valeteadete levitamine samal kaubaturul tegutseva teise ettevõtja või tema poolt müüdava kauba kohta, millega kahjustatakse või võidakse kahjustada teise ettevõtja mainet või tema majandustegevust. Konkurentsiamet leiab, et teave teise samal kaubaturul tegutseva ettevõtja ja tema kauba

kohta tekitab ostjal tavalise tähelepanelikkuse juures üldjuhul sarnase mulje sõltumata sellest, kas vastav teave iseloomustab ühte või enam ettevõtja poolt pakutavat sarnase sisuga toodet. Analoogselt mõjutab Konkurentsiameti hinnangul ettevõtja kauba kohta levitavat teave üldjuhul ettevõtja mainet ja majandustegevust sõltumata sellest, mitu sarnast toodet konkreetseesse kaubagruppi, mille kohta teavet levitatakse, kuuluvad. Seetõttu leiab Konkurentsiamet, et arvestades käesoleva haldusasja asjaolusid, ei omanud antud juhul 1998.a KonkS § 29 ja 30 võimalikule rikkumisele hinnangu andmisel sedavõrd tähtsust, mitu sarnase otstarbega teost Festart on teadlikult ilma autori loata avaldanud. Võimalik maine ja majandustegevuse kahjustamine ettevõtja (antud juhul Festarti) ebaseadusliku tegevuse ilmsikstulekust ei ole seotud mitte niivõrd konkreetse tootega, vaid ettevõtjaga. Seega olukorras, kus on tuvastatud, et Festart on TEA-le kuuluvaid teoseid viimase autoriõigusi rikkudes tõepoolest kasutanud (nagu TEA on 1999. aastal erinevates allikates väitnud), ei saa Konkurentsiameti hinnangul rääkida Festarti maine kahjustamisest, isegi kui osad TEA poolt avaldatud väited puudutasid Festarti teost, mille puhul TEA õiguste rikkumise osas lõplik selgus puudub.

Vaide punktis 1.1 leiab selle esitaja, et Konkurentsiamet on vaidlusaluses otsuses asunud seisukohale, et kohus on mõistnud Festarti süüdi karistusseadustiku (KarS) § 222 lg 2 järgi. Vaide esitaja väitel ei ole kohtunik Harju Maakohtu 03.04.2007 määruses Festarti süüd tõdenud ega kehtivat süüdimõistvat otsust teinud. Festarti väitel kajastab kohtumääruse lk-1 8 esitatu prokuröri süüdistuse kirjeldust ning Konkurentsiameti seisukoht Festarti osas on seega väär. Samuti märgib vaide esitaja, et kriminaalmenetluse seadustiku (KrMS) § 202 lg-st 1, mis sätestab oportuuniteedi põhimõtte, ei tulene alus ega eeldus süüdimõistva otsuse tegemisele.

Vaide esitaja märgib õigesti, et kohtunik ei ole kriminaalasjas nr 1-04-156 Festarti suhtes süüdimõistvat otsust teinud, kuid Konkurentsiamet ei nõustu vaide esitaja seisukohaga, et Harju Maakohtu 03.04.2007 määruses ei ole kohus Festarti süüd üldse tõdenud. Kõnealuse kohtumääruse lk-1 8 analüüsib kohus KrMS § 202 lg-s 1 sätestatud tingimuste täitmist, märkides muuhulgas järgmist: *kohtu arvates on olemas nii Gluhhovile ja OÜ Festartile süüiks arvataval teol süüteo tunnused. Eelnevast nähtub, et Gluhhov ja OÜ Festart on süüdi ning kriminaalmenetluse lõpetamisel või ka isiku karistamisel tuleb alati hinnata süüdi ja süü suurust. Süü suuruse hindamisel on kahtlematult õige prokuröri poolt esitatud seisukoht, et Gluhhov oma sõnaraamatu valmistamisel kasutas osaliselt TEA Kirjastuse sõnastike elektroonilisi põhjasi, kuid samas ka täiendas ja muutis neid oma teadmiste piires, mistõttu subjektiivselt küljest oli tegemist kaudse tahtlusega. Kui isik paneb süüteo toime kaudse tahtlusega, siis on tema süü suurus väiksem.* Tsiteeritud lõigust nähtub selgelt, et tegemist ei ole pelgalt prokuröri poolt esitatud süüdistuse kirjeldusega, vaid kohus on andnud süüdistatavate poolt toime pandud tegudele ka omapoolse hinnangu. Seejuures on kohus selgesõnaliselt nõustunud prokuröri seisukohaga Sergei Gluhhov'i süü vormi osas (kaudne tahtlus).

Konkurentsiametile jääb arusaamatuks vaide esitaja väide, mille kohaselt on vaidlusaluses otsuses toodud Konkurentsiameti väited, põhised ja seisukohad vastuolus süütuse presumptsiooni printsiibiga. Konkurentsiamet ei ole otsuses mistahes viisil väljendanud seisukohta justkui käsitleks ta Festarti teatud kuriteos süüdiolavana.

Vaidlustatud otsuse punkti 4.2 esimene lõik, mis otsuse õiguslikku hinnangut sisaldavas osas ainsana Festarti ja tema juhatuse liikme Sergei Gluhhovi kriminaalõiguslikku süüd mainib, väljendab kohtu seisukohta nii nagu see on esitatud Harju Maakohtu 03.04.2007 määruses (vt selles osas Konkurentsiameti põhjendusi ülalpool), mitte Konkurentsiameti seisukohta. Konkurentsiameti analüüs ja järeldused TEA tegevuses 1998.a KonkS §-de 29 ja 30 rikkumise puudumise kohta on toodud otsuse punkti 4.2. teises ja kolmandas lõigus. Nimetatud lõikudest ei nähtu, et Konkurentsiamet oleks tuvastanud 1998.a konkurentsiseaduse rikkumise puudumise selle põhjal, et Festart on süüdi TEA sõnastike loata kasutamises. Konkurentsiamet on vaidlusaluse otsuse tegemisel tuginenud Harju Maakohtu 03.04.2007 määrusele üksnes ulatuses, milles nimetatud määrusest nähtub, et kriminaalasja nr 1-04-156 kohtueelse eeluurimise käigus on tuvastatud, et Festart ja tema juhatuse liige Sergei Gluhhov on TEA-le kuuluvaid teoseid ilma viimase loata kasutanud ja avaldanud. Vastavat faktilist asjaolu ei ole Festart vaides ümber lükanud. Eeltoodud arvestades leiab Konkurentsiamet, et ebaõige on vaide punktis 1.3. esitatud Festarti väide justkui oleksid Konkurentsiameti otsuse tegemise lähtealused õigusvastased.

Kuivõrd käesoleva vaide lahendamise kontekstis ei oma tähtsust kriminaalmenetluse KrMS § 202 lg 1 alusel oportuniteedi kaalutlusel lõpetamise alused ja eeldused, siis ei pea Konkurentsiamet antud juhul vajalikuks käsitleda Festarti poolt vaide punktis 1.2. esitatud vastavasisulisi argumente.

Vaide punktis 2.1. asub vaide esitaja seisukohale, et kuna otsus nr 30-L ei ole tehtud seadusest lähtuva õiguse alusel, siis on rikutud vorminõuet HMS § 50² mõttes, sest otsus on põhjendatud valedel alustel ja seega sisuliselt põhjendamata.

Konkurentsiamet leiab, et vaidlusaluse otsuse tegemisel ei ole vorminõudeid rikutud. Vaidlusalune otsus on tehtud antud asjas kohaldamisele kuuluva konkurentsiseaduse asjakohaste sätete alusel ja nendega kooskõlas. HMS § 58 kohaselt ei saa haldusakti kehtetuks tunnistamist nõuda üksnes põhjusel, et haldusakti andmisel rikuti menetlusnõudeid või et haldusakt ei vasta vorminõuetele, kui eelnimetatud rikkumised ei võinud mõjutada asja otsustamist. Konkurentsiamet ei nõustu vaide esitaja seisukohaga, mille kohaselt on otsus põhjendatud valedel alustel ning see võis mõjutada asja otsustamist. Konkurentsiamet on käesolevas vaideotsuses eespool selgitanud kriminaalasja nr 1-04-156 seotust Konkurentsiameti poolt menetletud haldusasjaga, samuti Harju Maakohtu 03.04.2007 määruse asjakohasust nimetatud haldusasjas. Konkurentsiamet on seisukohal, et vaidlusalune haldusakt on põhjendatud ning selles on piisava selgusega esitatud kaalutlused, millest Konkurentsiamet on haldusakti andmisel lähtunud. Käesolevas vaideotsuses on Konkurentsiamet nimetatud kaalutlusi täiendavalt selgitanud, juhtides muuhulgas tähelepanu sellele, et HMS §-s 6 sätestatud uurimispõhimõttest tulenevalt vaatles Konkurentsiamet TEA poolt esitatud väiteid kogumis, mitte ei piirdunud üksnes Festarti 15.11.1999 avalduses välja toodud üksikute TEA väidete analüüsimisega. Eelnimetatud põhjustel leiab Konkurentsiamet, et vaide esitaja väited vorminõuete rikkumise kohta ei anna samuti alust Konkurentsiameti peadirektori asetäitja 03.07.2007 otsuse nr 30-L kehtetuks tunnistamiseks.

---

² Tõenäoliselt on vaide esitaja pidanud silmas HMS § 56, mis sätestab haldusakti põhjendamise nõude, kuid HMS § 50 reguleerib asja arutamist avalikul istungil.

Lähtudes eeltoodust ning juhindudes HMS 85 punktist 4

otsustan:

Jätta OÜ Festart 20.07.2007 vaie Konkurentsiameti peadirektori asetäitja 03.07.2007 otsusele nr 30-L rahuldamata.

Vastavalt HMS § 87 lõikele 1 on isikul, kelle vaie jääb vaidemenetluses rahuldamata või kelle õigusi on vaidemenetluses rikutud, õigus pöörduda halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud tingimustel ja korras kaebusega halduskohtusse.

Peeter Tammistu

*Ärakiri on Konkurentsiameti peadirektori
28.08.2007.a vaideotsuse nr 33-P originaaliga
samane.*

Tallinnas, 03.12.2007

Raul Nugis